

В.А. Крауза, Е.Т. Зленко, В.И. Мамчуры. За 50 лет на кафедре было выполнено 19 докторских и около 60 кандидатских диссертаций как теоретического, так и клинично-экспериментального характера.

Активная научная работа помогла в воспитании талантливой молодежи в кружке СНО. Она является одним из факторов, стимулирующих научные подходы к учебно-методической работе.

Традиции кафедры - своеобразная эстафета в развитии и совершенствовании исследовательских приемов - обогащают углубленные поиски новых закономерностей фармакологии и совершенствования педагогического процесса.

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ КАФЕДРИ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ З КУРСОМ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ У СУМСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

А.М. Романюк, О.С. Проценко

Кафедра патологічної анатомії з курсом судової медицини Сумського державного університету створена на базі Сумського обласного патологоанатомічного бюро (СОПАБ) і функціонує з 02.01.1994 р. по 01.08. 2001 р. Кафедра була розміщена на території 5-ї міської лікарні. Сьогодні кафедра розміщується у приміщенні медичного факультету і має 2 навчальні кімнати, кабінет завідувача, кабінет доцента, лаборантську, препараторську, комп'ютерний клас, матеріальну.

З моменту відкриття на кафедрі працюють: завідувач – д.м.н., проф. Анатолій Миколайович Романюк, к.м.н., доц. Олена Сергіївна Проценко, старший лаборант Тетяна Миколаївна Токар, лаборант Галина Миколаївна Кругляк, препаратор Сергій Вікторович Антоненко. За період існування кафедри працювали асистенти: Олена Миколаївна Аверина (1994 р.), Дмитро Петрович Кусков (1995-1996 рр.), Тетяна Леонідівна Ринжук (1997-1999 рр.), Ольга Семенівна Моїсеєнко (1996-2002рр.), а також сумісники: Сергій Анатолійович Захарченко, Світлана Миколаївна Сущенко, Людмила Іванівна Карпенко – лікарі-патологоанатоми вищої категорії. На цей час завідує кафедрою проф. А.М. Романюк, працюють доц. О.С. Проценко та сумісники: завідувачка загального відділу патології СОПАБ – Л.І. Карпенко, завідувачка комісійних експертиз Сумського обласного судово-медичного бюро (СОСМБ), судово-медичний експерт вищої категорії О.С. Моїсеєнко. На кафедрі навчаються два клінічних ординатори: Г.Ю. Будко та громадянин Палестини Аля Ель Асталь.

Проф. А. М. Романюк був запрошений з Тернопільської медичної академії, де працював протягом 10 років. У 1984 р. захистив кандидатську дисертацію під керівництвом професора Володимира Георгійовича Ковешнікова на тему "Судинно-тканинні взаємовідношення у кістковій системі під впливом різних режимів рухової активності", у 1992 р. докторську дисертацію на тему "Морфофункціональні порушення кісток скелета при опіковій хворобі та шляхи їх корекції". Брав участь у роботі XV, XVI, XVII Європейських конгресів патологів (1995, 1997, 1999 рр.), XX та XXI Міжнародних конгресів патологів (1998, 2000 рр.), VI Конгресу патологів України (1998 р.), Міжнародного конгресу асоціації патологоанатомів (1999 р.), Національного конгресу анатомів, гістологів, ембріологів (1998 р.). А.М. Романюк є автором 78 наукових робіт, 16 навчально-методичних робіт, 1 винаходу. Велику увагу приділяє науковій діяльності і виконує обов'язки заступника декана з наукової роботи. Під його керівництвом захищено і виконується 3 кандидатські дисертації.

Доц. О.С. Проценко була запрошена з Харкова, де останнім часом працювала асистентом кафедри патологічної анатомії Харківського медичного університету. Захистила кандидатську дисертацію у 1992 р. під керівництвом проф. Антоніни Федорівни Яковцової і проф. Валентина Сергійовича Жданова на тему "Сравнительное морфометрическое исследование атеросклероза у мужчин г. Харькова, проведенное с интервалом в 20 лет". Сьогодні О.С. Проценко приділяє велику увагу практичній діяльності, виконує обов'язки обласного дитячого патологоанатома. Працює над виконанням докторської дисертації на тему "Патологічна анатомія органів імунної системи плодів та новонароджених від жінок з різноманітною патологією". Автор 19 наукових та 11 навчально-методичних робіт.

За період функціонування кафедри співробітниками підготовлено понад 700 макроекспонатів різної патології людського організму, що дозволяє студентам засвоїти необхідний матеріал курсу у тісному зв'язку з практикою. З цією метою створений макромузей, де розміщена вся необхідна за міністерською програмою патологія людини. Препарати класифіковані за системами викладання курсу патологічної анатомії. При вивченні макрпатології студент користується методичними вказівками до практичних занять. За допомогою студентів-гуртківців, викладачі постійно поповнюють колекцію макропрепаратів. Серед експонатів є багато унікальних: хвороба Гіршпрунга, велетенська пухлина матки, сіамські близнюки та інші. Створена велика кількість препаратів, які відображають вади розвитку, що можна вважати окремим музеєм тератології. Для вивчення макропрепаратів створена контрольна-розпізнавальна система.

За роки існування кафедри викладачами видані методичні вказівки, які охоплюють всі розділи патологічної анатомії (6 частин). За їх допомогою студент має можливість підготуватися до нової теми, вивчити макро- і мікропрепарати. З метою поліпшення самостійної роботи студентів у 1999 р. видані методичні вказівки для самостійної роботи (2 частини).

На кафедрі викладаються курси біопсійно-секційний та судової медицини для студентів 5-го курсу. Практичні заняття з секційного курсу проводяться в приміщеннях кафедри та секційних залах СОПАБ, з судової медицини на базі СОСМБ центральної міської лікарні.

З метою більш глибокого вивчення госпітальної патанатомії видані в 1998 р. методичні вказівки з секційного курсу українською мовою, а також російською мовою для студентів-іноземців. Студенти в повному обсязі забезпечені методичною літературою з судової медицини, яка була видана в 1999 р. (3 методичних вказівки).

На кафедрі патологічної анатомії СумДУ розроблена і запроваджена система вивчення і демонстрування мікро- та макроскопічних змін органів і тканин при різних патологічних процесах і хворобах з подальшим тестовим контролем. Контроль знань проводиться за допомогою тест - системи, яка передбачає можливість використання її як навчальної. Вивчення мікроскопічної патології проводиться з використанням типових мікропрепаратів, перелік яких передбачений програмою. Для засвоєння мікропатології студенти використовують методичні вказівки, альбоми, комп'ютерні атласи-диски.

Велика увага приділяється лікувально-консультативній роботі. В особливо складних випадках смерті професором та доцентом виконуються консультативні розтини померлих в СОПАБ та районах області. Щорічно кількість розтинів професором та доцентом складає приблизно 100 випадків. Консультуються і даються висновки про майже 2000 зразків дослідження операційно-біопсійного матеріалу. Останнім часом у великому обсязі проводиться консультативна робота щодо дослідження біопсійно-секційного матеріалу з різних районів області (Конотоп, Ромни, Білопілья, Путивль) та обласного онкологічного диспансеру. Викладачі кафедри за необхідності виїжджають в райони області транспортом санавіації з метою проведення розтинів породіль, дітей та проведення показових клініко-анатомічних конференцій (Охтирка, Путивль, Ромни, Білопілья). Кожен рік проводиться до 15 виїздів у райони області. Співробітники кафедри беруть активну участь у проведенні лікувально-контрольних комісій в обласній клінічній лікарні, міській та обласній дитячих лікарнях. З метою вивчення міжнародної класифікації хвороб викладачами кафедри проводяться клінічні конференції в лікарнях міста та області. Проведено близько 33 таких

клініко-патологоанатомічних конференцій. Кафедра бере участь у формуванні майбутніх лікарів-патологоанатомів. Останнім часом 3 випускники медичного факультету пройшли інтернатуру з патологічної анатомії і сьогодні працюють у Сумських лікарнях: Роман Миколайович Пономарчук – дитячим патологоанатомом в СОПАБ, Петро Володимирович Хліманцов – лікарем-патологоанатомом Охтирської ЦРЛ, Андрій Володимирович Лободюк – лікарем-патологоанатомом у СОПАБ.

Співробітниками кафедри проводяться наукові дослідження з вивчення патоморфологічних змін в органах та тканинах під впливом несприятливих факторів зовнішнього середовища. Виконується кандидатська дисертація на тему “Морфологічні зміни ендометрія у робітниць промислових підприємств при дисфункціональних маткових кровотечах” (Л.І. Карпенко). На кафедрі проводиться пошукова наукова робота “Патоморфоз туберкульозу в умовах несприятливих впливів різного генезу у Сумській області”. Налагоджена робота гістологічної лабораторії для наукових та навчальних цілей з виготовленням мікропрепаратів до практичних занять. Щорічно співробітники кафедри виступають з своїми науковими здобутками на наукових форумах різного рівня. Оpubліковано більше 60 наукових праць у журналах, збірниках наукових конференцій, з’їздів, конгресів.

40 РОКІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОМУ ЛАБОРАТОРНОМУ ЦЕНТРУ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Л.М. Донцова

Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця (раніше Київський медичний інститут) займає почесне місце серед найстаріших медичних вузів. У ньому об’єднані зусилля спеціалістів різних профілів для вирішення кардинальних наукових проблем за найбільш пріоритетними напрямками розвитку медичної науки. Поглибленню наукового пошуку сприяє діяльність науково-дослідного лабораторного центру (НДЛЦ), який у цьому році відзначатиме своє 40-річчя.

У 1962 р. в Київському медичному інституті з метою підвищення ефективності науки вузу та надання науково-методичної допомоги кафедрам при виконанні дослідних робіт була організована Центральна науково-дослідна лабораторія (ЦНДЛ), до якої відносять відділення патофізіології, біохімії, біофізики, електронної мікроскопії, гістології та імунології.